

IZHAJA VSAKI DAN

Štali se sedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Ponedeljke št. se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih špekularnih v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Felejal, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele št. po 5 nvd. (10 stot.).

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1. širine. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 3 st. mm, zvezne, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj po 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

HAROČNINA ZNAŠA

Na vsa leta 12 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naravnih brez doplačila haročnine, se uprava ne ozira. Haročnina na nedeljske izdanje „EDINOSTI“ stane: celotno letno K 3-20, pol leta 2 80.

Val doplačil naj se pošilja na uredništvo lista. Nepravilno vana pisma se ne sprejemajo in rekapit se ne vračajo. Haročnina, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Georgije Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik koncesij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna koncesija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Georgije Galatti št. 18. Pošilje-branila račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Politično društvo Edinost

sklicuje

na nedeljo 31. oktobra

ob 10. uri dopoldne

javen shod

v veliko dvorano

„Narodnega Doma“ v Trstu.

Dnevni red:

„Germanizacija na železnicah“

Poročal bo

g. državni poslanec Dr. Otokar Rybář.

Slovenci mesta in okolice! Udeležite se tega shoda v čim večem številu! Pokažite, da hočete boj proti pomemčevalni struji, ki vlada na železnicah sploh, posebno pa pri ces. kr. državnih železnicah.

Odbor pol. društva Edinost.

BRZOJAVNE VESTI.

Mladoturški izletniki na Dunaju.

DUNAJ 27. Iz Požuna je dospelo semkaj s posebnim vlakom 200 turških izletnikov, ki so bili sijajno vsprejeti. Na kolodvoru so jih pozdravili župan dr. Luiger z mestnimi svetovalci, nadalje zastopniki ministrstev za trgovino, železnice, javna dela in vojno in osebje turškega poslanstva, predsedstvo trgovske in obrtne zbornice, predsedstva industrijskih in trgovinskih zvez, korporacij in številno običajno ter častna stotinja z godbo, ki je ob prihodu vlaka zazvirala turško himno. Sekcijski načelnik v trgovinskem ministerstvu Redel je imel na Rizo Tefita negovor, v katerem je v imenu trgovinskega ministerstva goste najtopleje pozdravil. Predsednik trgovinske zbornice je izrazil nado, da bo bivanje Turkov povpeševalo trgovinske zveze obeh držav in da spopolnitev trgovinskih odnosov tudi osebno zbliza pripadnike obeh narodov in tako tesneje spoji vezi prijateljstva.

Župan Luiger je priredno pozdravil goste kakor prijatelje Avstrije. Riza Tefit bej se je zahvalil za sijajen vsprejem in prosil, najbodo vsi prepričani, da najde ta vsprejem odmor v Turčiji. Nato so se gostje odpeljali v hotele.

Zvečer je bil gostom na čast prirejen banket v trgovski in obrtni zbornici, na kateri je prišel tudi trgovinski minister dr. Weisskirchner.

Portugalski kralj na Angleškem.

LONDON 27. Na kraljev rojstni dan 15. novembra pride semkaj portugalski kralj

Manuel. — Kralj ostane na Angleškem več dni.

Umor kneza Ito.

BEROLIN 27. „Lokal Anzeiger“ poroča iz Pariza: Malo pred atentatom je imel knez Ito razgovor z ruskim finančnim ministrom Kokovcem. Oba sta bila obveščena, naj se ne pokažeta skupno v javnosti, ker da je proti njima naperjen atentat.

TOKIO 27. Neka izjava uunajega urada pravi, da se politika Japonske nasproti Koreji nikakor ne spremeni po umoru kneza Ito. —

Japonci umorjeni od Tunguzov.

NIKOLAJEV (Amur) 27. (Petr. brz. ag.) Sinoci je nekoliko Tunguzov naskočilo neko prodajalnice ur, da bi jo oplenili. — Umorili so dva Japonca in enega ranili. Roparji so potem zbežali.

Viharji in povodnji na Angleškem.

LONDON 27. V raznih krajih dežele so valed viharjev in silnih nalivov povodnji. Železniški promet z raznimi kraji je pretrgan. Železniški most čez reko R. x'er se je zrušil. Neki tovorni vlak južnovzhodne železnice je padel deloma v reko.

BOLGARSKA.

ŠOFIJA 27. Tukaj se govori, da poseti car Ferdinand še tekom letošnje zime romunskega kralja Karola.

ŠOFIJA 27. Med romunsko in bolgarsko vlado je sklenjen dogovor glede gradnje velikega mosta preko Donave pri Ruščuku. O tej priliki pišejo bolgarski in romunski listi o bolgarsko-romunskem zblizanju na gospodarskem polju. Govori se, da se mej obema državama sklene tudi povoljnija trgovinska pogodba.

ŠOFIJA 27. — Posebna mešana komisija, ki je imela določiti točne meje na Donavi med Bolgarsko in Romunsko, je dovršila svoje delo, in dosežen je popoln sporazum. Tem povodom je romunski ministerki predsednik Bratianu priredil banket, na katerem je govoril o bolgarsko-romunskem zblizanju ter je napil carju Ferdinandu. Na to je govoril bolgarski odposlanec v Bukarešti Hekseptijev, ki je nazdravil kralju Karolu.

Gibanje v Makedoniji.

ŠOFIJA 26. — Semkaj prihajajo vesti o razbojništvih v Makedoniji. Iz Soluna poročajo, da hodijo turške čete po bolgarskih vaseh in pečenjajo grozovitosti. Valed tega se organizirajo bolgarske uitaške čete, da reagirajo na ta čine Turkov.

RUSIJA.

POZNANJ 27. Ruski car je danes ob 8. uri in 10 min. dospel semkaj. Vlak se je ustavil samo pet minut.

Finančni minister na daljnem Vztoke.

PETROGRAD 27. Potovanje finančnega ministra Kokovcova po skrajnem Vztoke in njegovo tozadevno poročilo bo baje odločilno za bodočo politiko Rusije na skrajnem Vztoke. Ministrstvo potovanje ima ojačati trgov. zveze in zasnovati novih. Izlasti se bo minister bavil z odnošaji med Japonsko in Kitajsko.

daljše potovanje v južno Ameriko. Najbrž poteče sedaj več let, ko ti ne bom poročal o sebi. Ne vznemirjaj se, če ti ne bom pisal. Nekoč, ko bo moja sreča gotova, se povrnem v Havre.

Upam, da do tedaj ne bo predolgo, in potem bomo živeli srečno skupaj... To pismo je postalo rodbinski evangelij. Čitali so je ob vseh prilikah in kazali je vsemu svetu.

Skozi deset let stric Julij v resnici ni več poročal o sebi; toda upanje mojega očeta je rasti v isti meri kakor je potekal čas; in tudi moja mati je rekla pogosto: — Ko bo ta dobri Julij tukaj, bo naš položaj drugačen. Ta se je znal potegniti iz luže!

In vsako nedeljo je moj oče ob pogledu na velike črne parnike, ki so se prikazovali na ob orju in bljuvali proti nebu kače dima, ponavljal svojo vedno frazo: — He! Ko bi Julij bil tam notri, kako presenečenje!

In pričakovali so skoro, da ga bodo videli mahati z ruto in klicati: — Ohe! Filip.

Škrpicali so tisoč načrtov na rovaš to zagotovljene vrtnice; s stricem denarjem hočejo kupiti celo malo hišo na deželi blizu logouville, ne bi ravno trdil, da ni moj oče že prišel tozadevnih ogledanj.

Starejša mojih sestra je imela tedaj osemindvajset let; druga šestindvajset. Nista se poročili in to je bilo vsemu svetu na veliko žalost.

Konečno se je prikazal snubec za

GRŠKA.

ATENE 27. Uradni list je priobčil danes dekret, s katerim so odpušteni iz armade principi Nikolaj, Jurij in Kristof.

Grški kralj se odpove?

KRF 27. Tukaj se uporno vzdržuje vest da se grški kralj odpove prestolu in da se z vso rodbino izseli iz Grške. — Car Viljem je stavil svojo palačo Ahleion na razpolago prestolonaslednici Sofiji, svoji sestri.

TURČIJA.

CARIGRAD 27. Glasom zanesljivih poročil počlje Turčija od leta 1910 naprej vsako leto v Avstro-Ogrsko štiri do šest častnikov, da spopolnijo svoje študije.

ŠPANIJA.

MADRID 27. Kralj je danes podpisal dekret, s katerim je general Weyler imenovan generalnim kapitanom Katalonije, nadalje dekret, s katerim so suspendirane seje kortsos.

Dunaj 27. Novim provincijalom avstro-česke redovne provincije umisljenih bratov je bil izvoljen dosedanji prior na Dunaju P. Dautschel, njegovim naslednikom pa dosedanji prior v Krakovu P. Bernatek.

Budimpešta 27. (Ogr. biro) Nadopat benediktin. ka nadopati je na Martinovi gori Fehér je danes umrl v starosti 67 let.

Berolin 27. — Viši vladni svetnik pl. Jagow v Potsdamu je imenovan policijskim predsednikom v Berlinu.

Napolj 26. — Vojvoda Aosta je danes padel s konja in si zvilil desno nogo.

Napolj 26. Danes ob 9. uri 40 minut dopoldne je prispela semkaj francoska eskadra in bila pozdravljena s salvi iz topov.

Kodanj 27. Člen poslanske zbornice Zahle je sestavil ministerstvo. Jutri vsprejme kralj nove ministre.

Bukarešta 27. Kralj Karol že nekoliko dni boleha. Vendar ni njegovo stanje nevarno.

Državni zbor.

DUNAJ 27. — Državni zbor je danes izvolil odseke; nato je nadaljeval razpravo nujnih predlogov glede draginje živil. — Minister za trgovino dr. Weisskirchner je omenil, da draginja živil ni lokalna, marveč splošen pojav. Minister je povdarjal, da je poleg draginje živil tudi splošna draginja vseh potrebščin, valed česar je gotovo opravičen vzrok po povišanju delavnih mezd. Ako se valed podraženi živil poviša meza, nastane vprašanje, kaj naj store oni, ki so namješeni s stalnimi plačami, katerim manjka moč organizacije? (Pritrjevanje pri krščanskih socijalcih. Prigovor pri socijalnih demokratih). — Kdor resno in nepristransko pretresuje rešitev tega vprašanja, ne ostane enostransko pri draginji živil. Pretresati mora vso gospodarski problem. Gleda vprašanja draginje živil je minister omenil, da se zdi sedanjí položaj nasproti sličnim prejšnjim v toliko na slabšem, da se je poleg mesa podražil tudi kruh, moka in mleko, k čemer pride še depresija industrijske konjunktore s pretečo brezdelnostjo.

Trgovinski minister je potem podrobno

govoril o vprašanju žitnih carin. Povdarja je, da se potreba po zaščitni žitni carini domače žitne produkcije začenja manjšati. — Vlada se je glasom sklepov zbornice obrnila na ogrsko vlado glede eventualnega znižanja žitnih carin z ozirom na elabošo letino. Ogrska vlada pa je to odklonila, ker se letos nikakor ne more govoriti o slabi letini. (Gujte! Gujte!) Na rastočo tendenco žitnih cen deluje brezdvomno dejstvo, ker valje odločni urgenci avstrijske vlade. obtoja v Budimpešti še vedno blanko-terminalska trgovina. (Živahno pritrdjevanje).

Minister se je potem podrobno bavil z vprašanjem draginje mesa, ki utegne postati nevarno izlasti prihodnjo spomlad, ker se je zmanjšalo število živine. Izrekel je željo, naj bi zbornica čimprej razpravljala o vladni predlogi glede uprave odstopa za živino. — Minister je naglašal, da je za daljšo dobo izključeno oskrbovanje velikih mest z mesom, ne da bi se jemalo na pomoč meso ubite živine. Govoré o draginji mleka, je minister povdarjal, da so osebnostni minimalne cene poskočile za skoraj 100 odstotkov. Izjavil je, da bo vlada tozadevne predloge v tem oziru natanko pretresavala. Dolžnost vlade in parlamenta je, da se podrobno bavita z vsemi temi vprašanji, katerih se seveda ne more rešiti od danes do jutri. Najvažnejši predpogoj za trajno rešitev takih vprašanj je anovnanje organizacij producentov in konsumentov ter čim možneja odstranitev nezakonitih prekupčevalcev, posebno potrebnop pa je, da se običajno priuči na umne moderne načine prodajanja. — Minister je končno obljubil, da bo vlada delovala skupno z odsekom, ki ga izvoli zbornica. da se vprašanje reši na način, ki zadovolji prabivalstvo. (Živahno pritrdjevanje).

Za trgovinskim ministrom so govorili posl. Johaniš (češki socijalni demokrat), posl. Kotlař (češki agrarec) posl. Buřival (češki radikalec) in posl. Horaky. Na to je bila seja zaključena. Prihodnja seja jutri.

DUNAJ 27. — Nemško-nacijonalni posl. dr. Sylvester je v današnji poslanski zbornici vložil nujni predlog, naj se nemščina proglaši kakor edini poslovni in razpravni jezik državnega zbora.

Protest proti nameravenu povišanju tarif južne železnice.

DUNAJ 27. „Deutsch.-nat. Korresp.“ poroča, da so poslanci Štajerske, Kranjske, Koroske, Tiroleke in Primorske in udeleženci iz drugih avstrijskih dežel imeli danes shod, na katerem so odločno protestirali proti nameravenu povišanju tarif južne železnice. Izvolili so tudi permanentni odsek, ki bo v tej stvari jutri govoril z ministrom za železnice in ministerstvom predsednikom.

Ogrska kriza.

BUDIMPEŠTA 27. Danes ob 10.30 uri predp. se je vrtil minist. svet in sicer v stanovanju trgovinskega ministra Kořuta. Navzoči so bili vsi člani vlade.

BUDIMPEŠTA 27. Ministerski svet je zvrtil ob 1 uri 10 min. Dr. Wekerle je izjavil, da se je ministerski svet bavil s političnim položajem in tekočimi stvarmi. Za sedaj ne pojde na Dunaj. — Po ministerskem

Moj oče je naperjal svoj trebuh pod sukno, s katere so bili tiesto jutro skrhno odstranili vse madeže, in širil je krog sebe oni duh po benzini, kakor ob dneih spravoda, duh, ki sem po njem spoznaval nedelje.

Nakrat je opazil dvojce elegantnih dam, ki sta jima dva gospoda podajala ostrig. Star, raztrgan mornar je odpril z bodljajem noža školjke in jih je podajal gospodom, ki sta jih na to nudila damama. Jedli sta na fino uglajen način, tako, da sta držali skledico na fisem robu in nagloli usta, da bi si nič ne onesnažili oblek. Potem sta popili vodo na hitar, komaj opazen gib in sta vrgli školjko v morje.

Moj oče je bil brezdvomno očaran od tega posebnega načina zavijanja ostrig med potjo na ladiji. To se mu je zdelo lepo vedenje, rafinirano, visoko, in približal se je moji materi in sestram z vprašanjem:

— Hočete ostrig?

Mati se je obotavljala radi stroškov; a sestri sta vsprejeli takoj. Mati je rekla prigovarjačim geilom:

— Bojim se, da si pokvarim želodec. Daj to-le otrokom, a ne preveč, da ne obo-

— Potem se je obrnila k meni in je do-

dala:

— Južef jih tudi ne potrebuje; ni treba

kvarati otrok.

Ostal sem torej ob materini strani in ta odločitev se mi je vilela nepravilne. Zaledoval sem z odesom očeta, ki je sprovel kaj veličastno dvojce hčer in zeta k staremu, raztrganemu mornarju. (Zvršetek pride.)

PODLISTEK

Moj stric Julij.

Guy de Maupassant. — Prevel Pastúška.

In to razočevanje je pravično, da si je stvar ista, zakaj samo posledice določajo važnost dejanja.

Škratka, stric Julij je izdatno zmanjšal dedščino, ki je računai nanjo moj oče; potem, ko je seređa porobil svoj delež do zadnjega belice.

Vkrčali so ga, kakor je bilo tedaj v navadi, v Ameriko na trgovsko ladijo, ki je vozila iz Havra v New-York.

Ko je bil enkrat dobi, je začel moj stric Julij tržiti ne vem s čim in je pisal kmalu, da si je pribral nekaj denarja in da upa, da bo mogel odkodovati mojega očeta za krivico, ki mu jo je bil prizadejal. To pismo je napravilo v moji rodbini velik utir. Julij, ki ni bil vreden, kakor so pravili, piškavega oreha, je postal mehoma pošten človek, dobrega srca, pravi Davranche, nemadeževan kakor vsi Davranche.

Razen tega nam je pravil neki kapitan, da si je bil stric ustarenil veliko prodajalno in da se je lotil važne trgovine.

Drugo pismo, dve leti pozneje, se je glasilo: „Dragi Filip, posliem ti, da se ne boš vznemirjal radi mojega zdravia, ki je izvratno. Tudi početje gre dobro. Jutri pojdem na

svetu je imel Košut daljši razgovor z naučnim ministrom Apponyjem in državnimi tajnikoma Mezőffyjem in Tothom.

BUDIMPEŠTA 27. (Ogr. biro) „Pester Lloyd“ piše o današnjem ministerskem svetu, da se je isti bavil z vprašanjem ohranitve koalicije ter sklenil, da se bo o tem posvetoval s posamičnimi vodilnimi osebami.

Naša borba za šolo in narodnost.

I.

Kakor povsodi, kjer sta dva naroda na istem ozemlju zapletena v borbo za narodnost, za svojo samodolžbo, ki se pri njih pokaže v formi nadmoči, hegemonije, torej tudi tlačanja narodnosti manjšine — pri drugih pa v formi borbe za ohranitev naravnih in splošnih državljskih pravic in v borbi za dosego enakopravnosti:

tako tudi v našem Primorju zavzemlje vprašanje šolstva prvo in najglavnejše mesto v kompleksu narodnostne borbe. Kajti vprašanje šolstva je vprašanje vzgoje in zgodovina nas uči, da je bilo že od časov Serenissime na vztočni obali Jadrana vprašanje vzgoje tudi vprašanje narodnosti. V nas se ni vpraševalo mnogo za rodniško ime in za narodno pripadnost. Ime in narodna pripadnost sta bila za Serenissimo (beneško gospodstvo) in kasneje za naslednike njene politike v nas ono, na kar se je najmanj pazilo. Ime je bilo celo le vprašanje — mode: običaj je bil, da so se imena latinizirala. (Uccellini-Ptičić, De Marulja-Marulić, Nisetic-Nizetić itd.) Glavno je bilo, da otroci katerikoli roditeljev dobivajo italijansko vzgojo, da se njihove srce zadoji z ljubevjo za vse ono, kar je nadahnjeno z italijanščino in z globoko mržnjo do vsega, kar jih spominja na slovensko pokoljenje, — in „Italijan“, italijanski „rodoljub“, in če hočete tudi italijanski fanatik bil je tu! Zastonj je bilo kričati mu pozneje, da je izdajalec, da je izdajalski proklek materino mleko, da ga na izdajstvo spominja vsakokrat, kadar mu kdo omenja slovensko ime! Vse zastonj: on je po vzgoji Italijan; vzgoja je nadomestila tradicije krvi in narodnostno pripadnost. Pod pojmom vzgoje daja se torej subsumirati vse ono, kar naši Italijani govorijo o latinski kulturi in latinskih tradicijah.

Ko smo vse to predpostavili, nam bo lahko ohraniti potrebno hladnokrvnost pred dejstvom, ki bi nas sicer razvnelo. Nu, ipak — četudi kakor objektivni motritelji dogodkov uamejemo njihov naravni razvoj — ne moremo, da se ne bi čudili načinu borbe naših Italijanov, ki bi najvno hoteli zaustaviti ta naravni razvoj, ker jim ne gre v korist.

Mislimo vedno na naše šolsko vprašanje. Šola, torej crode, za fabrikacijo narodnosti aredastvom vzgoje, se izmiče iz rok naših italijanskih sosedov, ki so žajo razpolagali do večerj neomejeno in samovoljno. V Dalmaciji n. pr. je že kakih 30 let sem povsem prenehala produkcija italijanstva v fabrikah, ki jim je ime — ljudska šola. Zato se o dalmatinskem italijanstvu, ki je poprej gospodarilo v deželi, govorijo danes kakor o mazaolnih ostankih. V Istri in Trstu se vrši sedaj isti proces. Italijani morajo bolnim srcem zapuščati svoje fabrike eno za drugo; zastavljajo celo vse svoje sile, da bi ustanovili posebne subvencionirane fabrike — Legiole šole! — Ali njihovo nazadovanje je očividno, o napredku pa ni govora. Kakim srcem, kakim obupom se mečejo naši Italijani v borbo, ne več, da bi širili meje svoje delavnosti in gospodstva, ampak v borbo za ohranitev majajoče se jim „narodne posesti“ — mi jih moremo lahko umeti. In potem nam ne bo čudno niti to, da je v nas tako zaojstreno vprašanje jezika in ono šole. To je naravna posledica prehoda vzgojnega aredstva — šol — iz rok uzurpatorja (ki je mislil, da je svoje „pravo“ pripomočeval) v roke legitimnih lastnikov. No, pri tem se je prišlo do absurduma. Premislite: Italijane je naravni razvoj razmer ne samo silil, naj zaprejo svoje nepoštenne fabrike, marveč jih sedaj sili tudi v to, da popravijo, kar so pokvarili, da Slovonom ustanovljajo šole, ki so najbolj jamstvo za razvoj slovenske narodnosti, torej za omejevanje protinaravnega širjenja italijanske narodnosti v nas.

Motreči stvar z italijanskega stališča najbližja sodba je: absurdum! Do večerj n. pr. je italijanski — Trst odločno zatrdel, da je to njegovo pravo, da absorbira neitalijanske svoje elemente; in res: to „pravo“ se je izvajalo. Šola, vzgoja, bila sta predpogoj za poitalijančevanje tisočev in tisočev našega naroda, ki je od davnine živel v Trstu.

Ko mi vprašujemo Italijane, na katerem etičnem principu stoni njihova teorija o njihovem namišljenem „pravo“ v to, da absorbirajo in poitalijančujejo naše nezavedne mase, odgovarjajo nam:

— Mi reklamiramo vzgojo za se v imenu nečesa višjega in boljega. Italijanska vzgoja ustvarja civilizirane, skozi liberalne, moderne, zapadnjaške ljudi, gospodake po duhu, srcu, in umu. A vi Slovani? Česa more dati vaša vzgoja? Vi učite mase še le pisati, čitati in — kričati! Ustvarjate nekaj novega: narod brez liberalizma, podvržen nazadnjaštvu. Iz-

birati je torej lahko: ali pripadati velikiemu, zgodovinskemu in kulturnemu narodu, ali malemu, raztrovanemu in proganjenemu narodu, ki je obsojen na smrt, ker tiščita nanj dve kulturi: italijanska in nemška!

— Ali naše malo število — odgovarjamo mi Italijanem — narasta; povzdigne se do višine kulture; za tem gre tudi naše stremeljenje. Pa kdo pravi, da tudi mali narod ne more imeti svoje misije, da bo voditeljem večemu, toda ostarelemu narodu?!

Mi začenjamo iznova. Vi pak nam ponujate mesto na gotovem, v napredku. Počasi, počasi. Mari ni naravno: začenjati iznova? Kako so nastale obitelji, plemena in države? Začenjanje iz novega! — to je ono, kar osveža, ali zamenjuje stare gospodarje in stare kulture in stare narode, ker na tem temelji v socialnem pogledu vse življenje, delitev dela in vsaka večja organizacija, pa na koncu tudi italijanski in slovenski ideal kulture, obče, skupne in sistetične. Začenjanje iznova je urejeni živi princip najmočnejše rase sveta, anglosaške rase; ta princip je ustvaril iz Amerike Ameriko, je prepovedil v novejši dobi samo Italijo! Začenjanje iznova! — ta princip je pripravil Dalmacijo novo bodočnost, pripravlja nove dnove Istri, Trstu in Goriski pa naj se mu mi morda odrečemo? Ne: ker se ne bojimo dela in borbe; ne: ker imamo časa, da delamo, da se borimo in da čakamo na plodove!

Prvi sodovi so že dozoreli. Evo, primorski Slovani so se že ovestili v toliko, da smelo zahtevajo:

1) da se odpravijo šole, ki so samo za to, da iz Slovanov fabricirajo Italijane in

2) naj se poveže, kjer treba, ustanove slovenske narodne šole!

Pred tako „enormno“ — kakor bi rekel spoštovani „Piccolo“ — zastaja pamet, punta se srce, ali... pomoči ni! In to je ravno ono, čemur se najbolj čudimo: mari Italijani mislijo, da temu, čemur ni pomoči, pomorejo samo z brezsmiselnimi sofizmi, z igro z besedami in — kar je huje — junatimi grožnjami, ki spominjajo na don Kišota? Ko bi Italijani v borbi za svojo obstanek in za ohranitev svoje stare hegemonije rabili dobro in lojalno orožje, tudi mi bi se omejevali na lojalno borbo. Pri tem bi spoštovani vtrajnost in poštovanost premeaganega sovražnika. Mari ni to za nas znak kulture? Mari bi v Dalmaciji trpeli, da jim noge grize peščica padlih stoletnih neprijateljev, da niso Hrvatje — kulturni?! Barbari gasijo oslabelega neprijatelja: kulturni ljudje pa ga pomilujejo in mu blažijo agonijo. Ali, kako naj bo naše vedenje, ko se imamo boriti z neumno obrambo, z neprijateljem, ki stoji za plotom, ki, mesto da bi stopal v areno z odprtim vizirjem, vedno za plotom pešje, žali in meče proti nam blato? Mari ni to čas borbe, ko mora vkipeti kri, ko mora utihniti vsaki glas usmiljenja in kulture, ko prevzemlje glavno besedo surovi macchiavellizem?!

Vse to bomo videli v prihodnjem članku.

Bivši franc. minister Flourens za rusko-poljsko sporazumljenje.

Bivši francoski minister Emil Flourens je priobčil v pariškem „Le Soleil“ članek pod naslovom „La Pologne“. V tem članku analizuje razmerje Rusije do Poljakov ter pozivlja oba naroda, naj se sporazumeta, da se bosta mogla skupno braniti proti germaniki invaziji.

Flourens meni, da ima tudi Francija besedo ob tem vprašanju, ker gre tudi za njeno bodočnost. Pomembneje kraljevstva Poljskega grozi vedno bolj in to nevarnost bo možno preprečiti le po rusko-poljskem sporazumljenju.

Prvi koraki v to so bili storjeni že na kongresih v Pragi in Petrogradu. Zdaj gre za to, da se sklepi teh kongresov realizirajo. Flourens konstatuje na to, da je rusifikacijski zistem v kraljevstvu Poljskem napravil popoln fiasko, toda ruska vlada si sedaj zatiska oči pred žalostnimi sadovi svoje politike. — Postopanju Poljakov ni sedaj več kaj prigovarjati. Današnja Poljska ni več Poljska iz let 1830 in 1863. Težke izkušnje — pravi francoski državnik — so provzročile popolno spremembo v nazorih. Danes Poljska že umeva svoj položaj in do tega, po čemer danes stremi, ima popolno pravico.

Posebne pozornosti vredni so oni odstavki v članku Flourensa, ki označujejo germanofilske politike Rusije. Taka politika — pravi — je pogubna in bi mogla privedi Rusijo do takega razsula, v kakršnjem se je nahajala Turčija do zadnjih časov. Dokler bo Rusija pod vplivom Nemčije, ne more biti govora o tem, da bi se mogla v lastni deželi vladati tako, kakor zahteva nje politični interes. Za Nemčijo ima poljsko vprašanje sedaj pomen prvega reda, ker bi hotela že v bližnjih časih utrditi svojo gospodstvo na bregovih Visele s tem, da bi izpodrinila domači element pe nemški kolonizaciji. V zvezi s temi načrti je namigovanje v poluradnihi glasilih iz berlinskega Wilhelmstrasse, češ, da bi uvedene poljskega pouka na šolah v ruski Poljski nemška vlada smatrala kakor casus belli (napoved boja). V prvi

vrsti začenja Poljska, v drugi pa Rusija stopati v „sfero nemških interesov“.

Flourens zaključuje svoj članek: Ruska vlada je sedaj pod raznimi vplivi in ne ve, v kaj naj bi se odločila. Francoski diplomaciji je torej v dolžnost, da pokaže ruski vladi pravo pot. Francosko-ruska zveza, v katero so se stavljale tolike nade, in ki je izzvala toliko neprimir in nesporazumljenj, mora priti do zavesti svoje naloge in dovršiti delo. Potem si zagotovi hvaležnost slovenskih narodov in onih latinskega plemena.

Dnevne vesti.

Zaupniki polit. društva „Edinost“ za III. državnozborni volilni okraj (Stara mitnica-Barriera vecchia in Kjadin) so vabljeni, da se udeležijo v polnem številu volilnega posvetoovanja, ki se bo vršilo v petek, 29. t. m., zvečer, ob 8. uri, v prostorih slavnega „Tržaškega bralnega in podpornega društva“, ul. Stadion 19, I. nad.

Kdor je v omenjenem okraju deloval kakor zaupnik pri poslednjih splošnih državnozbornih in občinskih volitvah, naj se udeleži posvetoovanja, tudi če ne preime posebnega pismenega vabila.

ODBOR polit. društva „Edinost“.

Imenovanje v sodniški stroki. Po pomoti je izostalo v včerajšaji številki sledeče imenovanje:

Dr. Božidar Stegu, okrajni sodnik z naslovom in značajem deželno sodnega svetnika, pridelen predsedništvu višje deželne sodnije v Trstu, je imenovan efektivnim deželno sodnim svetnikom ter ostane na svojem mestu.

„Edinost“ na indeksu! Dvojna mera. — Prejeli smo: „Edinost“ je torej ponovno stavljen na indeks. Obnovljena je s propovednic dolgi prejšnja prepoved, ki zabranjuje vernikom čitanje tega lista. To se pravi: ne obnovljena, ker ni bila nikdar preklicana. Pozvana je le vnovči v spomin vernikom, a podkrepjena z nastopom „Edinosti“ povodom usmrtnitve Ferrerja.

In čudno: prepoved je ostala v veljavi, da si je bil neki visoki cerkveni dostojanstvenik nekoč v vidni zadregi, ko se je ob neki priliki razvil razgovor o tej strogosti ravno in edino le proti „Edinosti“ med tržaškimi listi. Ko je bila oseba, ki je bila v razgovoru z dotičnim cerkvenim dostojanstvenikom izrazila svoje pomisleke na le glede opravičenosti, ampak tudi glede koristnosti te stroge odredbe, je menil dostojanstvenik: „Edinost“ ista sonst ein ganz ordentliches Blatt!

To je dalo onemu drugemu povoda k logičnemu vprašanju: Zakaj se torej prepoved ne razveljavi? In če se ta prepoved že se more in sme razveljaviti glede „Edinosti“, zakaj se ne postopa vsaj z jednako strogostjo tudi proti drugim tržaškim listom, ki so se stališča vere in cerkve stokrat manje „ordentlich“, nego-li „Edinost“?!

Valel tega vprašanja se je zadrega še privzela za nekoliko stopinj. Na logično vprašanje je prišlo zelo čudno utemeljenje, češ: proti „Edinosti“ treba ostro postopati, ker je to krščanski list, dočim oni drugi niso to, čemur je hotel menda dotični dostojanstvenik reči, da se nekrščanski listi odtegneni kompetenci oblasti katoliške cerkve!

Čudna, zares čudna argumentacija.

To je že res, da katoliške cerkvene oblasti nimajo moči nad listi, ki jih izdajajo drugoverniki in jim je tudi tendencija protikatoliška. Ali pa te cerkvene oblasti nimajo moči tudi nad svojimi verniki, ki v masah čitajo one liste? Ali je za te vernike manj nevarno, ako čitajo liste z očitno, izrečno protikrščansko tendencijo, nego pa list, o katerem je priznaval isti cerkveni dostojanstvenik, da je „sonst ein ganz ordentliches Blatt“?!

Tako dvojno mero si moremo tolačiti le tako: „Edinost“ je na indeksu le zato, ker si dovoljuje grajo, kadar se jej vidi postopanje cerkvenih oblasti zgrešeno ali celo krivično — ker graja ljudi, ne da bi se pri tem dotikala institucije!

„Edinost“ da je krščanski list, kar oni drugi listi niso: zato treba strogosti proti „Edinosti“, proti drugim pa ne, da-je je izključeno, da cerkvene oblasti ne bi vedle, da tište nekrščanske liste čita, o ne le verniki v masah, ampak tudi njihovi dušni pastiri. Najpriprosteja logika nas postavlja pred alternativno: ali so te cerkvene oblasti brez avtoritete nasproti lastnim vernikom in proti njim — oblastim — podrejenim svečnikom, ali pa si ne upajo nastopiti proti izrečno protikrščanskim listom, ker — se jih boje!

In pomislite, do kakih zaključkov bi morali priti po istej logiki, s katero se opravičuje strogost proti „Edinosti“ in pasivnost proti drugim listom! Umrčeni Ferrer ni bil anarhist.

Po logiki gori omenjenega cerkvenega dostojanstvenika, ki pripisuje cerkvenim oblastim kompetenco za postopanje le proti katoliškim in krščanskim listom, bi bil tudi Ferrer odtegnen sodbi sodnij monarhije!

Mi ne trdimo tega. Ali pa masni logiki, s katero se opravičuje dvojno mero: strogost

proti „Edinosti“, ne da bi se s peresom ali jezikom ganili proti italijanskim, pronansirano protiveriskim in proticerkvenim listom, — moramo prihajati do takega zaključka.

Nu, stvar je lahko pojasniti: proti italijanskemu taboru si izvestni cerkveni krogi ne upajo na dan s kakimi političnimi akcijami, proti slovenskemu pa si upajo!

Zato dvojna mera ne samo glede slov. in italijanskega novinarstva marveč tudi glede strankarsko-političnega življenja Slovencev in Italijanov v pokrajini.

Mestni svet bo imel jutri v petek 29. t. m. od 7. uri zvečer svojo peto redno sejo.

Iz sodno-kancelijske službe. Kancelijski oficijant na c. kr. okrajnem sodišču v Kopru Anton de Gavando je imenovan kancelistom.

Nova telefonska govorilna razmerja. — S prvim novembrom t. l. se uvede naslednja telefonska govorilna razmerja: Trst-Zoojm, Trst-Bodonin, Trst-Kijov, Trst-Tešin, Ljubljana-Velike Mezirici, Ljubljana-Zoojm, Ljubljana-Godonin.

Za razmerja Trst-Zoojm, Ljubljana-Velike Mezirici, Ljubljana-Zoojm in Ljubljana-Godonin je odmerjena pristojbina 3 K od navadnih in 9 K od nujnih trinitutnih pogovorov; za razmerja Trst-Godonin, Trst-Kijov in Trst-Tešin pristojbine po 4 K od navadnih in po 12 K od nujnih trinitutnih pogovorov.

Ker pripadajo tržaškemu telefonskemu omrežju tudi postranske centrale cziroma javne govorilnice v Barkovljah, Bazovici, Kopru, Miramaru, Miljeh, Nabrežini, na Opčinah, na Proseku, v Sv. Križu in Sežani, se razteza promet z mesti Zoojm, Godonin, Kijov in Tešin tudi na te kraje.

„Milnar in njegova hči“ pred 25 leti v Trstu. — Dne 1. novembra leta 1884 so Slovenci v Trstu privkral uprizarili to širok sveta poznano žaloigro, in sicer v dvorani gostilne „Al Giardinetto“ nasproti gledališču „Politeama Rossetti“. Občinstvu, ki do tedaj ni bilo vajeno poslušati in gledati dramatičnih predstav v slovenskem jeziku, je igra tako ugajala, da so jo morali ponoviti takoj naslednjega dne.

Toliko tedanjim diletantom, kolikor občinstvu samemu se je zdela vzporeditev te igre velik korak na dramatičnem polju v Trstu. Če pa pomislimo, da se bo leto ta igra dne 1. novembra proizvajala kar na 3 krajih — in sicer jo vprizori „Dramatično društvo“ v Trstu, „Podružnica sv. Cir. in M.“ v „Nar. domu“ pri sv. Ivanu, „Zarja“ v Rojšanu — in če uvažujemo, koliko in kakšnih predstav smo vprizorili v Trstu v tej dobi v raznih gledališčih in v raznih dvoranah, da se je vsanovilo tudi „Dramatično društvo“, ki vodi stalno slovensko gledališče: nam je jasno koliko smo napredovali v Trstu tudi na dramatičnem polju.

Koncert ženske podruž. dr. sv. Cir. in Metoda ne bo navadna šablonska prireditel, kajti smisel za pravo umetnost prodira dan na dan močnejše med vse naše kroge.

Nekdaj smo naznanili kako prireditel skoraj brez programov, kajti nihče ni prašal, kdo sodeluje. Danes je prvo vprašanje. Kdo? Kajti umetnika h. čemo igralka, umetnika, glasbenika, umetnika pevca. Pomosni moramo biti na to, kajti to je znamenje, da se je naš umetniški čut povzpela na višjo stopinjo, kateri zahteva popolnosti in prave harmonije.

Zato pa vlada v vseh krogih tako veliko zanimanje za koncert, ki bo v soboto 6. nov. ki ga priredi gospa Castaperaria ta umetnica po božji volji.

Komu ni še v živem spominu izza Gregorčičevega večera? Kolikokrat pa smo z n. slado čitali krasne kritike ljubljanskih dnevnikov, ko je nastopala v koncertih Glasbene matice! Liki svetla zvezda je bliščala na umetniškem obzorju. Bili smo se že, da nam ta zvezda ugasne, a v veliko naše zadoščenje prikaže se zopet v soboto 6. nov. v „Narod. domu“, kamor prihiti vsak, kamor bo le moglo, da se navžije nebeških zvokov domače poezije.

V korist Ciril-Metodove družbe se vprizori v „Narodnem domu“ pri sv. Ivanu v ponedeljek 1. novembra „Milnar in njegova hči“.

Vabimo vse svetoivanske rodoljube, naj se udeležijo te lepe primarne igre. Na Dunaju jo igrajo že 120 let in vedno jo radi vidijo v teh resnih žalestnih dneh. Tako upamo, da vstrežemo tudi mi našim vrlim Svetoivancem in bližnjim s to igro.

Vstopnina je 50 vinarjev. Začetek točno ob 5. uri.

Koncert ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda. — Velezanimi program, ki ga bosta izvajala dne 6. novembra odlična pevka gospa Mira Castaperaria in vojaška gošba, smo že priobčili.

Za prijatelje glasbe naj podamo tu podatkov o orkestralnih točkah. Prva točka na programu bo ena najboljših Zajčevih kompozicij, veličastna overtura „Ban Legat“. Iz vsakega akorda, iz vsake note nam govori močnejši Zajc z vsa svojo melodiko in narodnim mišljenjem. To overturo so proizvajali v raznih večih mestih, tako tudi leta 1897. na Dunaju v „Slov. pevskem društvu“, kjer je imela sijajen vpeh in je žela mnogo navdušenja.

Norveški skladatelj E. Grieg nam je po svojih kompozicijah vedno dobrodošel znanec. K igrokaru „Sigurd Jorsalfar“ od B. Björnsona je komponiral svoj čas Grieg tri skladbe, zadnjo med njimi pod imenom „Slavnostna koračnica“. Ta se začne v hitrem tempu s fanfaro (Trompeten fanfare) z FF, čegar glavno temo prevzemljejo leseni instrumenti s široko melodijo. Ves čas menjavajo godala, pihala in leseni instrumenti, ravno tako tempi in dinamična znamenja, tako, da se nudi poslušalcu mnogo razvedrila v izpremembi te skladbe. Nekaj B-dur-akordov v FF, sviranih od vsega orkestra, zaključuje to veličastno kompozicijo.

Odbor pevskega društva „Mirija“ pozivlja svoje člene, naj redno zahajajo k pevskim vajam, kajti učili se bodo novi veliki mešani in moški zbori za prihodnji veliki koncert, ki bo meseca decembra t. l. Vabijo se za vstop novi pevci in pevke, kakor tudi nekdanji društveni pevci. V nedeljo dne 7. novembra bo važno posvetovanje vseh društvenikov v društvenih prostorih ul. Montecchi 15 pritičje in sicer ob 4 uri pop.

Za Ciril-Metodov obrambni sklad so se nadalje prijavili: 428. Eliza Debert-Kokalj, posestnica v Zgrehu (plačala na račun 50 K); 429. „Zveza narodnih društev za Štajersko in Koroško v Celju“ (plačala na račun 100 K); 430. Sever Eranjo tržan v Ljutomeru; 431. Sokol v Rbnici; 432. Reick Janko abs. phil. v Gradcu; 433. Širca Josip posestnik v Žalcu (plačal 200 K); 434. gospica Lucija Lapajne iz Griž pri Žalcu (plačala 200 K); 435. Ivan Naraka iz Loznice pri Žalcu (plačal na račun 20 K); 436. Juri Krašovec v Žalcu.

Tržaška podruž. Slov. plan. društva je v slovenski knjigarni g. Josipa Gorenjca izločila sliko novega „Aljaževskega Doma“. — Slika, ki jo je mojsterko izvršil gosp. A. Kufelc, predstavlja stavbo, v koliko so jo do sedaj izvršili. — Kakor je razvidno, je novi „Dom“, ki stoji na bolj primernem mestu, v pritičju trdnega zidana, prvo nadstropje pa je iz lesa. Stavba, ki se otvori v prihodnjem polletju, bo odgovarjala vsem modernim zahtevam.

Trž. podružn. S. P. D. se ob tej priliki še enkrat obrača do pianincev in prijateljev narave z uljudno prošnjo za prispevke, da se tako pripomore k izvršitvi prvega slov. planinskega hotela. — Prispevke, ako še tako majhne, vprejemlje g. N. Stepančič, ul. Commerciale št. 5.

Vozniška zadruga sklicuje shod v Lornjer v nedeljo 31. t. l.

Shod se vrši v prostorih „Konsumnega društva“ ob 9. uri predpoludne.

Ker so na dnevnem redu jako važne vozniske zadeve, pričakuje obilne udeležbe

Odbor.

Tržaška mala kronika.

Z revolverjem proti mačkam in svetilkam. — Predsednikom ob 2.30 je javna kočija, v kateri se je nahajala trojica, drdrala gori po Korzu, krenila po ul. S. Giacomo in se ustavila na vogalu ul. Donata. Ta je eden izstopil; kočija z dvema drugoma pa je nadaljevala pot in zgnila. Oni, ki je bil izstopil, je naenkrat potegnil iz žepa revolver, ga pomeril proti neki mački in sprožil, ne da bi pa rasil ubogo živalico. Takoj za tem je drakrat sprožil revolver v zrak. Potem je šel gori po ul. Donata in ustrelil še enkrat proti cestni svetilki, ki je šla na koso.

Neka nočna pchajkovačka, ki je prisostvovala tem prizorom, in potem videla moža stati pred neko hišo v ul. Prelazci, je nanj opozorila redarja. Ali predno je redar prišel do čudaka, je ta-le povohal nevarnost in odšel.

Smrtna nezgoda v ladjedelnici pri Sv. Marku. Med delavci, ki so bili zaposleni pri opravljanju oklopajše „Nedvojoda Fran Ferdinard“ v ladjedelnici pri Sv. Marku, je bil tudi neki Blaž Tarlao star 55 let iz Milj.

V torek popoldne je isti delal na zunanjem mostu ob boku ladje. Naenkrat bodisi, ker je zgubil ravnotežje, bodisi, ker ga je obšla omotica, je isti padel doli štiri metre globoko in butnil s hrbtno ob „pontonu“, ki je plaval na morju.

Njegovi tovariši so ga takoj spravili v ambulanco „Igea“, ali vsaka pomoč je bila zaman, kajti revež je četrte ure potem izdihnil; stlci si je hrbtnico. Truplo so spravili v mrtvašnico pri sv. Juštu.

Loterijske številke, izrečane dne 27. oktobra:

Prega	77	46	13	1	76
Lvov	73	62	43	53	56

Koledar in vreme. — Danes: Simon in Juda sp. — Jutri: Narcis škof.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 15° Cels. — Vreme včeraj: dež.

Vremenska napoved za Primorsko: oblačno s posamičnimi padavinami. Zmerni vetrovi. Hladno. V začetku slabo, potem lepše vreme.

Naše gledališče.

Kakor smo včeraj naznanili, vprižori naše gledališče ob prihodnjih praznikih po eno predstavo na dan in sicer

V nedeljo, dne 31. t. m., bo repriza prekrasne burke „Nioba“, ki je na svoji premijeri dosegla popoln vpeh. Igra se ponovi na mnogostranska izraženo željo.

Na dan Vseh svetih se popoldne vprižori tradicionalna ljudska igra Milinar in njegova hči ob izredno zanimih vstopninah.

Sledajoč na dan Sv. Justa bomo imeli izborni noviteto veseligr Dva srečna dneva, katera je na repertoju vseh večjih gledališč in bo brez dvoma tudi pri nas jako ugajala.

Tržaška gledališča.

POLITEAMA ROSSETTI. — Danes zvečer se bo vršila napovedana izvanredna predstava Donizettijeva komične opere Elisir d'amore.

V petek bo častni večer g. Cervi-Caroli.

Društvene vesti.

Pevsko in glasbeno društvo v Trstu. (Podružnica „Glasbene Matice“ v Ljubljani). — Danes v četrtek se vrši odborova seja ob 9. uri zvečer v restavraciji Balkan. Ker so na dnevnem redu važne zadeve, je udeležba vseh g. odbornikov nujno potrebna.

Ruski kružek vabi na občni zbor ki bo jutri, petek, 29. t. m. ob 7 $\frac{1}{2}$ zvečer v Via Galatti 12., II.

Dnevni red:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo tajnice.
3. Poročilo blaginje.
4. Volitev novega odbora.
5. Eventualni predlogi.

Ob tej priliki bo tudi vprejemanje učenec in učenk ter se določijo dnevi in ure pouka za ruski, hrvatski, češki in eventuelno poljski tečaj.

Odbor R. Kruška.

„Učiteljsko društvo za Trst in okolice“ vabi gg. pevke in pevce k vaji, ki bo danes ob 2. uri pop. v „Slav. čitalnici“ v Narod. domu. Obenem vabi vse svoje člene na občni zbor „Ruskega kruška“, ki bo v petek, 29. t. m. ob 7. in pol uri v društveni sobi, ulica G. Galatti 12, II.

Veselični odesk Trgov. izobraževalnega društva ima danes zvečer ob 9. uri važno sejo, zato naj se je udeleže vsi člani.

Telovadno društvo

TRŽAŠKI SOKOL

v Trstu

Danes večer točno ob osmi in pol se vrši v restavraciji „Balkan“ seja veseličnega odeska, katere naj se zagotovo udeleže vsi člani istega.

Nazdar!

Veselični odesk.

Nar. delav. organizacija

Veslarska delavnica išča (za bukova vesla) zmožnega, dobrega in razumnega delavca, ki dobi stalno delo, tudi od kosov. Obrniti se je za natančna pojasnila na N. D. O.

Skupina delavcev c. kr. javnih skladišč (proste luke) pri N. D. O. vabi vse delavce na važen shod, ki se bo vršil v nedeljo, dne 31. oktobra t. l. ob 10. uri predpoludne v dvorani „Konsumnega društva“ (pri cerkvi) v Rojanu.

Ker se ima na tem shodu odločiti o nadaljem postopanju v prid zboljšanja delavskih razmer v prosti luki, naj ne manjka nihče.

T. č. predsednik

Fran Kranjc.

Darovi.

Za „Čitalnico“ pri sv. Jakobu je nabral g. A. Bizjak na nedeljski zabavi v „Kons. društvu“ pri sv. Jakobu 8 K 22 stot. Na licitaciji dveh steklenic vina se je skupilo 13 K 41 st.

Za javno knjižnico „Čitalnica“ je g. Ivo Adamič nabral med veselimi omizjem na Opčinah K 2.

Gospodarstvo.

Pokončevanje škodljive divjačine. — Za polaganje strupa so izšli najnovejši predpisi. Komur je poverjeno pokončevanje škodljive divjačine s strupom, mora vedno lastnoročno nastavljati strup, ali pa se mora to zgoditi vsaj pod njegovim nadzorstvom in v njegovi naravnosti. Pri tem se pa mora paziti, da se to ne vrši tako, da bi opazovali počete nepozvani očividci. Strupa se ne sme polagati

Poslano*)

Černikal, 19. 10. 1909.

Slavno Zapovedništvo pukovnije broj 22 Zadar.

Neobičajno drut proslavom dvjestogodišnjice opstanka moje mile bivše pukovnije izrazujem ovem putem moju najiskreniju želju, da bi ista doživjela i više stogodišnjica te služila kao i dosada tako i od sada našem premilostivom Vladaru i svojoj slovanski domovini na čast.

Zahvaljujem se Tom slavnim Zspovedništvu na podijeljenoj mi spomen-pločici, koja će me uvijek sjećati na važne događaje, koji su doprinijeli našoj državi čast i ugled.

Nek Bog poživi našeg premilostivog Vladara, pukovniju i njezine zapovednike.

Černikal (Istra) 19/X, 1909.

Karol Šišković.

*) Za članke pod tem naslovom uredništvo odgovarja le toliko, kolikor mu zakon vелеva.

Odlikovana pekarna in slaščičarna

z zlato kolajno in križcem na mednarodni obrtni razstavi v Londonu 1909

Acquedotto 15. - Podruž. ul. Miramar 9

naznanja slavnemu trikrat na dan svež kruh.

Prodajalnica je tudi dobro preskrbljena z vsakovrstnimi blakoti posebno za čaj; ima razne fina vina in likerje v buteljkah in fine desertne bombone. Sprejema naročila za vsakovrstne torte, krokante itd., kakor tudi vsake predmete za speči. — Ima tudi najfinjšo moko iz najboljših mlinov po najnižji ceni. BREZ-PLAČNA POSTREŽBA NA DOM. — Priporočam se za obilen obisk z odličnim spoštovanjem Vinko Škerk.

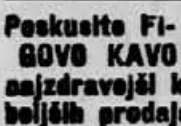
Priporočamo našim gospodinjam

KOLINSKO CIKORIJO.

Važno naznanilo.

Odgovor na vsako vašo vprašanje, posebno v slučajih boleznih, ki pošte šest kron v priporočenem pismu ali po poštni nakaznici profesorju PIETRO D'AMICO, ulica Solferino 13, Bologna.

Poskusite FI-GOVO KAVO „Salutin“ ki je najfinjši in najzdravejši kavni pridelatek. Dobiva se v vseh najboljših prodajalnicah.

G. Levi Minzi & Co.

Nova in bogata zaloga vsakovrstnega

POHIŠTVA

Spalne in jedilne sobe na izbero.

Najnovejši uzorci.

Trst, Via dei Rettori št. 1

Telefon št. 71 Romano IV

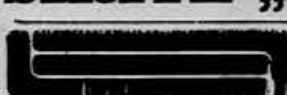
Zaloga tu- in inozem. vin, špirita, likerjev in razprodaja na debelo in drobno

Jakob Perhanc, Trst

Via delle Acque 6, nasproti Caffè Centrale

Velik izbor francoskega šampanjca, penečih desertnih italijanskih in avstro-ogrskih vin. Bordeaux Burgunder, renskih vin, Mosella in Chianti. Rum, konjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovec ali vovec in brinjevec. Izdelki I. vrste, došli iz dobrih krajev. Vsaka naročila se takoj izvrši. Razpošilja se po povzetju. — Ceniki na zahtevo in franko. — Razprodaja od pol litra naprej.

ŠIRITE „EDINOST“

Velika skladišča manifakturnega blaga in konfekcij za gospode, gospe in otroke.

Plačilo na obroke.

M. B. Katz

TRST - ulica Sanità 16, II. nadstr.

Podružnica v Gorici, ulica Alvarez 3, I. n.

Cement - Portland

„SALONA“

Družbe „SPALATO“

Anonimno deln. društvo cementa Portland SALONA.

Letni proizvod: 10.000 važon.

IZKLJUČNI ZASTOPNIK

Leopold Feiner, Trst

„Pisarna“ Zaloga Cementa

ul. Carradori 16 Riva Grumula 2

Telefon 605. Telefon 23-30

NOVO POGREBNO PODJETJE H. STIBIEL in drug

se je preselilo na

z bogato opremo za vsako vrstni pogreb. in prodajal-

nico mrtvaških predmetov in vsakovrstnih vencev iz umetnih cvetlic perle, porcelana. — Velika zaloga

voščenih sveč

Prodaja na debelo in drobno.

blizu kot 200 m od potov in obljudenih krajev, da ne pride domača živina in človek v nevarnost. Pri poleganju strupa se vedno mora oboje mesto tako označiti, da ga more vsakdo lahko opaziti in spoznati. Ako treba, se mora tudi vse prebivalstvo o poleganju strupa primerno obvestiti.

x Jajca kročilim kokošim preženeste napako tako-le: Napravi najprej močan poliv iz črnega popra in paprike. Na to vzemi jajce, prevrtaj je na obeh koncih in izpihaj iz njega vso vsebino. Prazno jajce zamaži na enem koncu z gipsom, naliij potem jajce v polivom in zamaži je tudi na drugem koncu. Tako jajce postavi tja, kjer so kokoši vajene dobivati jajca. Kokoši, ki je piknila tako jajce opusti za vselej svojo razvado.

x Milnice ali žajnice ne zametavati, ker je dobro gnojilo, ki se uspešno uporablja posebno na vrtilih. Trtam, sadnim drevesom, sočivju vsake vrste ugaja obilno, pospekuje pa tudi raščo trave in drugih rastlin.

Kako se mršavi konji kmalu popravijo? Mršavi konji se popravijo po krepki krmi, pa ki mora biti previdno sestavljena, da ne nastane kaka ovira v prebavljanju. Poleg ovsa je bob najprimernejša zrnata krma, katerega se vozim konjem pcklade, kadar imajo težko delo, polovica navadnega ovsenega deleža, in sicer zdrobljenega ter zmešana z rezanico in z ovsom. Tudi majhen pridevek lanenega semena služi v ta namen prav dobro, ker se po njem konji debele in dobe lepo svetlo dlako.

x Mrčesi na prascih preženejo se nekaj zanesljivo še smetane. Če se živali odregne s ščetko (krtačo), katero smo poprej pomohili in napolnili se smetano, pčginejo vse te v pol uri. Za nekoliko dni ponoviti je delo še enkrat in žival bo brez neugodnih nasledkov, pa z malim troškom opravičena nadležnih zajedalcov.

Vesti iz Goriške.

Novo društvo. — C. kr. namestništvo je vzelo na znanje pravila novega društva: „Pevsko društvo „Lipa“ v Plavah, pol. okr. Gorica.

Vesti iz Istre.

Iz Kozine. — Tukajšnja „Ljudska knjižnica“ vrši po svojih močeh svojo nalogo s tem, da nudi čitateljem občinstvu zabavnega in poučnega čtiva. In priznati treba, da ljudstvo prav pridno sega po tem viru samcizobrazbe.

Ker pa je knjižnica še mlada, ne more še v polni meri vstrežati danim razmeram. — Radi tega potrebuje še vedno prispevkov v knjigah in denarju.

Hvalevredno je naše pevsko društvo „Venec“, ki priredi dne 7. nov. t. l. veselico s petjem, tamb., igro itd. s polovičnim čistim dobičkom v prid „Ljudske knjižnice“. Dolžni smo opozoriti ugledno občinstvo na to zabavo in vabiti na obilni poset.

V Marezigah otvori hrvatsko-slovensko akademsko ferialno društvo „Istra“ javno ljudsko knjižnico v nedeljo 31. t. m. ob 4. uri popoldne. Otvoritev je združena z zabavnim večerom. Prijatelji narodne izobrazbe so dobrodošli.

Jos. Jurca
cand. iur.

Razne vesti.

Hrvatsko vseučilišče v Čikagu. „Sloven“, ki izhaja v Čikagu na štirih jezikih, poroča, da se je v Čikagu konstituiral narodni hrvatski odbor, ki mu je svrha nabirati prispevke za ustanovitev čisto hrvatskega vseučilišča v Čikagu.

150 rojstni dan Schillerja. — Dne 9. novembra bo 150 let, kar se je rodil veliki nemški pesnik Schiller.

Opekarna pogorela. V Bösiingu pri Požunu je pogorela opekarna. Škode je 2 mil. kron, skupno škodo, ki jo je napravil požar na brzojavnih in telefonskih progah.

Nova kraljeva palača v Beogradu. — Iz Belegrada poročajo, da se bo teh dni vršila konferenca inženirjev, na kateri se pregledajo načrti za gradnjo nove kraljevske palače.

Madžarska plemkinja in kravji pastir. — V Budimpešti se je v torek v matičnem uradu 6. okraja vršila poroka Margite baronice Lorysy s 30-letnim pastirjem Arpadom Kesztiravahy-em. Nevesta je bližnja sorodnica grofa Emerja Lorysy, soproga bivše madvodvodinje Štefanije.

Dolgovi „Rusa“. — V konkurz je prišlo podjetje, ki je izdajalo petrogradski dnevnik „Rus“. Glavni izdajatelj tega lista je bil A. A. Suvarin, sin izdajatelja „Novega Vremja“. — Dolgovi lista znašajo okoli 1 mil. rubljev, aktivna računska pa na 8000 rubljev.

POZIV. Mnogo listin, ki so bile priložene volilnim reklamacijam za preteklo občinske volitve tržaške in so bile vrnjene podpisane kot zastopniku reklamantov, ti-le še niso vzel nazaj. Podpisani vlijudno prosijo lastnike naj pridejo čimprej po svoje listine in sicer v njegovo pisarnico, Corso št. 37, mezzanin, ob delavnikih, med 8. in 1., ter 4. in 7. uro.

Dr. JOSIP WILFAN.

Velikansko gobo so dobili na Mittelsteigu pri Incestu. Kloubek goba je imel obseg 72 cm, obseg stebila pa 25 cm, goba je tehtala 850 gramov.

Profesorjem stenografije na bolgarskem vseučilišču v Sofiji je imenovan slov. rojak, g. prof. Bezenšek.

Izkopavanje v Jeruzalemu. — Anglež Barker je pričel dovoljenjem turške vlade kopati na mestu, kjer je po mnenju vseh tolmačev sv. pisma stala kraljevska trdnjava. Vspehe kopanja drže tajnimi, vendar se čuje, da se je raziskovalcem posrečilo najti kraljevski grob kralja Davida in nekaterih drugih judovskih kraljev.

Najglobokejši rov pod zemljo. — V rudnikih pri Paruhovici v Šleziji so dospeli z vrtnjem v globočino do 2003 metre pod zemljo. Dalje več niso šli, ker se stroški vrtnja nerazumno povečujejo. Najglobokejši rov se pa nahaja v Čuhovi v Šleziji, kjer so dospeli do 2240 metrov pod zemljo.

Iz česa je človek? — Človeško telo sestaja, kakor so ugotovili kemiki, iz istih snovi kakor kurje jajce; in sicer je 1000 kurjih jajec približno toliko, kakor en srednji človek. Vsak ima v sebi toliko fosforja, vodika in ogljenčeve kisline, da bi z njimi napolnil zrakoplov, ki zadostuje, da bi človeka dvignil v zrak. Ko bi materijo, ki je v človeku skrita, porabili za izvor svetlobe, bi človeško telo zadostovalo en cel večer za razsvetljavo 500 m dolge ceste. Če bi iz ogljenih delov napravili grafit, bi dobili 780 tucatov švinčnikov. Železa je v naši krvi toliko, da bi se iz njega lahko napravilo sedem podkev. Vsak človek ima v sebi okoli 600 gramov fosforja, kar zadostuje za 820.000 žveplenk in zastrupitev 500 oseb. Soli je v vsakem človeku za celih 20 kavinih žlic. — Ljudje se niti ne zavedajo, kakšne zaklade hranijo v sebi!

Soba prazna (z uporabo kuhinje) se odda takoj ul. S. Antonio 9, IV. n. 1916

Bogomil Pino
bivši urar v Sežani
ima svojo
novi prodajalnice ur
v TESTU
ul. Vinc. Bellini 13
nasproti cerkve svet. Antona novega
Vsakovrstne urke po pravih tov. cenah

Giuseppe Waldner
TRST - ulica Media 3 - TRST
Zaloga jelovega lesa s prodajo na drobno in debelo. — OKVIRJI iz bukovega in jel. lesa.
Izbera vsakovrstnih obloženih in ostruženih predmetov iz bukovega in jelovega lesa itd.
Božata izbera obložkov. — Lopate za pekárje.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“
Piazza della Caserma št. 2, I. n.
v lastni hiši (Vhod po glavnih stopnicah) Telefon 952
Ima na razpolago jekleno varnostno celico
in je varna proti vlamu in proti požaru, v kateri so shramblce, ki se oddajajo strankam v najem ki sicer
za celo leto kron 30 za četrt leta kron 12
za pol leta „ 20 za en mesec „ 6
Shramblce so 24 centimetrov visoke, 21 centimetrov široke, 43 centimetrov globoke — Shramblce ne more nihče drugi odpreti kakor stranke, ki same osebno shranijo svoje stvari, kojih ni treba prijaviti.
Oddaja hranilne pušice
katere se priporoča posebno staršem, da na ta najnovejši in najuspešnejši način navajajo štediti svojo deco
Nadaljna pojasnila daje zavod ob navadnih urah.

Zaloga cementa PORTLAND
hidravličnega apna, sadrovine in cementnih plošč
SILVIO MALOSSO
Trst, ulica dei Gelsi št. 3. Telefon 18-89.

Fotograf Anton Jerkič TRST, Via delle Poste 1835
št. 10, Gorica, Gospoška ulica št. 7.

Odda se meblirana soba s prostim uhodom II. nad. v. 5 ul. Gaspari Gorzi št. 3. Oglasiti se pri vratarju. (1899)

Pozor! M. LEVI Pozor!
Trst - Via delle Beccherie 22, vrata št. 13
Kupuje rabljeno pohištvo, ponošene obleke in šivalne stroje. Pisati dopisnico. Pride sam na dom

+ Giulio Reddersen +
TRST, ulica Giosué Carducci št. 23
TELEFON št. 513
Kirurško orodje, ortopedični aparati, Modere, umetne roke in noge, berglje, kili pasi, elastični pasji in nogovice, elektroterapevtske priprave, aparati za inhalacijo.
SKLADIŠČE potrebščin za kirurško zdravljenje. Potrebščine iz gum in neprodirnega blaga.

Slovenci Trsta in izven Trsta!

Otvoril sem prvo dalmatinsko žganjarno in zalogo v Trstu, ulica Ghega št. 10
s slov. napisom, ki vsacega Slovana razveseli. Točim najfinjši dalmatinski tropinovec po Kron 1.20. (Za trgovce cene primerno znižane). Točim tudi druge likerje. — Priporočam se slavnemu občinstvu za obilen obisk v nadi, da velja beseda Svoji k svojim! Lastnik Gajo Bonafacić

Interesantna !! NOVOST !!
Nenavadno presenečenje.
Avtomatično vžigalo
„REGENT“.
Žepno kresilo in istočasno žepna svetilka.
Jako elegantno in praktično. Navadno uporabljanje s 1 roko.
Z enim pritisnim oženj in luč.
Cena z opisom vred: 1 komad K 3.30; 3 komadi K 7.75; 6 komadov K 15.—; 12 komadov K 27.—. Poštne proste polijavne, ako se pošlje denar naprej ali po povzetju.
ALOISSCHAUMANN DUNAJ, V. Leitgebasse št. 7. III.
PO POVZETJU STANE 30 STOTINK VEČ.

TRST, ul. Cavana 2
PEKARNA IN SLAŠČICARNA
„FRAN LAMPE“
Prodaja svežega kruha 4-krat na dan. — Postrežba točna in na dom.

Po neverjetno visokih cenah
se večkrat kupuje blago za moške in ženske obleke. Temu se lahko izogne, ako naročite blago direktno pri tovarni. Zahvalje tedaj brezplačne pošiljave moje
zbirke jesenskih in zimsk. uzorcev
Imam v zalogi samo najboljše blago zadnjih novosti.
Franz Schmidt, Jägerndorf 103
Avstrijska Šlezija.

Ernesto Gattolini
TRST, ulica Nuova 45 I. nad.
Trgov. in obrt. komisije v kupoprodaji zemljišč, nepremičnin, gostilen, pivovarnic, vinotočev, žganjarov in vsake male obrtnije, kakor tudi najemodajcev javnih lokalov, dvorcev, stanovanj, skladišč in hlevov.
Zastopstvo tu- in inozemskih tvrdk.

Nad 40-leten vspeh Nad 40-leten vspeh
PASTIGLIE PRENDINI
od ogolunjene sladke škorje.
Izda deljil in izda at IJ P. PRENDINI v Trstu.
Zdravniško priporočeno proti
griboolu, kašlju, hripavosti, kataru.
Podeljuje pevcem in govornikom čist glas.
Zaloga v lekarni P. PRENDINI
in v vseh boljših lekarnah v Trstu in Evropi.
Zahtevajte vedno „Pastiglie Prendini“.
Paziti je na pomerenjara!

ANTON SKERL
mehanik, zaprisefeni izvedenec
TRST, Carlo Goldonijev trg št. 11
Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“
Napravlja in zaloga električnih svetilk, luči in prodaja gramofonov, sonofonov, in fonograf. Zaloga priprav za točilo in lastna delavnica za popraviljanje živ. strojev, koles, motokoles in Velika zaloga pripadkov po tovar. cenah.
TELEFON št. 1734.

LASTNA HIŠA Telefon št. 262

Največje narodno spedijsko podjetje na Kranjskem
JOSIP SKERLJ
Ljubljana Dunajska cesta 29 (ex Bavar. dvor)
se priporoča za vsa v spedijsko stroko spadajoča naročila, katera izvrši točno in solidno
: po najnižjih cenah.

Pozor krčmarji in zasebniki

Podpisani se priporočam gg. krčmarjem in zasebnikom, da se zanesljivo obrnejo do mene bodisi pisмено ali ustmeno. Ker poznam popolnoma vsa istrska vina kakor, n. pr. belo in črno, refošk, bezgamin, rizling, vino v buteljkahin sedaj ob času krčmarje-tudi grozje, upam, da se bodo gg. krčmarji in zasebniki obrnili do mene, ako nameravajo kaj nakupiti. Gotovi naj bodo, da posredujem pošteno in brezplačno. Za odgovor prosim, da se pričihi znamko. Udani Martin Sreboth, trgovca in posredovalec v Poreču (Ist. a)

Zaloga izgotovljenih oblik in manufakturnega blaga
AL MONDO
Preseljena iz Barriera št. 33
v ul. dell' Jstri št. 8 (Sy. Jakob)
Velika izbira meških, deških in otroških oblik. Zaloga blaga za oblike po meri. Straje spojne hlače, nogovice, pletenine, ovrtniki zapetniki, ovrtnice itd. itd. v logati izbiri.
Zaloga najboljših modrih, rumenih in belih jop za mehanike itd.
Specijaliteta: hlače za delavce.
Vse po najzmernejših cenah.

Kislo zelje
prva vrsta 100 kg brutto K 10 —, Krastavci peverone itd. — pošilja po poštne povzetju
Ant. K. Linek — Znalm, Češko.